

Seguirem llegint en català?

Poc més d'un milió de catalans llegeixen en llengua catalana. La xifra representa un 17% de la població. Deu editorials independents fan pinya a l'associació Llegir en Català per fer més visibles els seus projectes i contribuir a girar la truita

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Durant el 2012 un 61% de catalans van llegir un o més llibres al llarg de l'any. D'aquests lectors, només el 27% ho fan en català, un percentatge que equival a 1.097.000 habitants. Les dades, divulgades pel Baròmetre de la Comunicació i la Cultura just abans de Sant Jordi, van ser recordades per Matthew Tree a la festa de presentació de l'associació Llegir en Català, integrada per deu editorials independents que planten cara a les estadístiques amb projectes valents que haurien de ser més coneguts pels lectors. Hi són Alrevés, Periscopi, LaBreu, Saldonar, El Gall, L'Avenç, Meteora, Llibres del Delicte, Raig Verd i Gregal.

"Tenim moltes idees i volem fer moltes coses plegats. De moment, hem participat com a associació en algunes fires i hem donat a conèixer el primer catàleg conjunt", explica Laura Huerga, que mesos després de fundar Raig Verd amb Jordi Fernández va creure necessari impulsar una plataforma que aglutinés diverses de les editorials petites del domini lingüístic català per aconseguir una presència més gran a les llibreries i als mitjans de comunicació, dues de les maneres més efectives d'arribar als lec-

tors. "A nivell institucional, hem vist com se'ns obren més portes si ens presentem com a col·lectiu -explica-. Al mateix temps, volem obrir una línia de reflexió. Per què no es llegeix? Per què es continua creient que les traduccions catalanes són pitjors que les castellanes, quan no és així? El llibre en castellà continua tenint una visibilitat molt més gran en determinades llibreries i als centres comercials. Fins i tot hi ha universitats en què les lectures per a les assignatures són citades només en castellà!"

L'editorial més veterana de l'associació -creada el 1996- és El Gall, de Pollença. Un dels seus dos editors, Gracià Sánchez, parla del context actual: "Fa cinc anys publicàvem una mica més de trenta títols a l'any. Ara en fem la meitat. La crisi ens ha afectat a tots i encara ens fa mal, però hem d'intentar aprofitar-la. O ens mata, o en sortirem enfortits". Sánchez és optimista sobre les xifres de lectura en català actuals: "El mercat anirà creixent, a Mallorca i al Principat, perquè es van incorporant noves generacions de lectors que ja han estat escolaritzats en català i poden llegir-hi perfectament. Si no ho fan, deu ser per altres raons".

Maria Dolors Sàrries, de Meteora -fundada el 2000 juntament amb

1113 ILYA PÉRDIGO I JOSEP FORMENT (ALREVÉS)
217 JORDI FERNANDO I M. DOLORS SÀRRIES (METEORA)
315 NÚRIA ICETA I J.M. MUÑOZ (L'AVENÇ)
4 LAURA HUERGA (RAIG VERD)
6,10 i 11 IGNASI PÀMIES, ESTER ANDORRÀ I MARC ROMERA (LABREU)
8 MARC MORENO (LLIBRES DEL DELICTE)
9 ANIOL RAFEL (PERISCOPI)
12 FRANCESC GIL LLUCH (SALDONAR)

Jordi Fernando-, fa cinc cèntims dels problemes actuals d'editar en català: "Les subvencions han baixat, i la compra de llibres que fan les biblioteques també. Per a una editorial petita, la visibilitat continua sent un problema greu. Nosaltres, que volem publicar bona literatura, ens trobem que hi ha molt d'intrusisme als taulells de novetats: hi ha gent que de tot en fa un llibre, i això ens afecta. A més, hi ha molt poca estima i dedicació a la producció catalana. Hi ha editorials que veuen el negoci per damunt de tot, i hi ha llibres que no els faran mai. Els petits editors intentem aprofitar aquests forats. El problema és que nosaltres arrisquem, «els fem de termòmetre», com diu José Manu-

a llegim

46-47

- Entrevista a Philip Hoare, l'assagista enamorat dels cetacis
- 'Bloody Miami', la nova novel·la de Tom Wolfe

48-49

- 'La bona gent' de Nir Baram
- Assaig sobre la crisi dels mitjans de comunicació públics valencians

El món del llibre, en dades

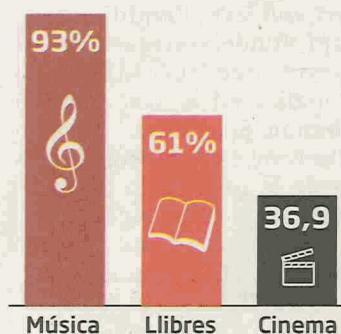
>> **Facturació anual total a Catalunya**
En milions d'euros

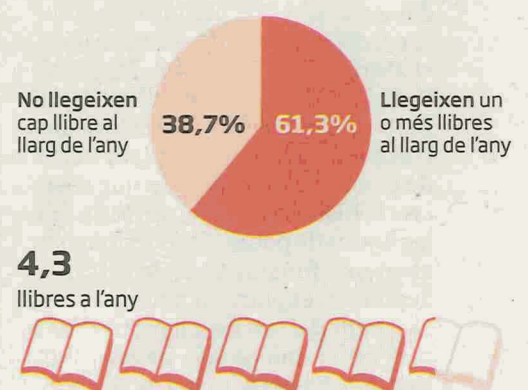
>> **Facturació per Sant Jordi**
En milions d'euros

>> **Quins són els nostres hàbits culturals?**

>> **Quant llegim?**

MANOLO GARCIA

L'ALTRA EDITORIAL DE BROGGI

El febrer del 2014 arribaran els primers títols de L'Altra Editorial, el nou projecte d'Eugènia Broggi. La que va ser editora d'Empúries fins fa uns mesos s'ha decidit a llançar-se a la piscina tota sola. "Després de plegar vaig adonar-me que la meua vocació d'editar era més forta del que les circumstàncies m'havien deixat creure", explica. Reconeix que el moment és difícil. "Hi ha la crisi, i l'amenaça fantasma del món digital, però crec que és el moment per tornar a picar pedra i fer la feina a la manera artesanal". Broggi vol plantar cara a la idea "que els llibres que es venen són els més fàcils, els mastegats". Publicarà una desena de títols a l'any. "Autors catalans i de fora, bàsicament narrativa contemporània, tot i que potser també hi haurà algun títol clàssic", avança. Està convençuda que el públic lector en català creix, i que els bons llibres continuaran tenint el seu espai.

CÈLIA ATSET

el Lara Bosch. Hi hem d'afegir encara un altre problema: costa molt aconseguir traduccions a l'estranger".

Fidelitzar els lectors

Aniol Rafel, que publica set títols a l'any des de finals del 2012 amb Periscopi, no vol ser pessimista pel que fa a les dades: "Si ens acostumem a llegir bona literatura en català, hi haurà una fidelització. No ens podem permetre el luxe de no poder llegir en la nostra llengua autors com Dave Eggers i David Foster Wallace. Una editorial com Periscopi de moment pot fer l'esforç perquè aquests llibres hi siguin. No tenim les mateixes despeses d'estructura que un gran grup. Ara bé, busquem la rendibilitat de cada títol". En el cas de *L'escombra del*

"PER A UNA EDITORIAL PETITA, LA VISIBILITAT CONTINUA SENT UN PROBLEMA GREU", DIU MARIA DOLORS SÀRRIES, DE METEORA

sistema, de Foster Wallace, va ser un encert "fer una tirada molt ajustada". El preu reduït -el volum no arribava als 20 euros tot i tenir 600 pàgines- va elevar la xifra d'exemplars que calia vendre per fer-lo rendible. "Havien de ser un miler. I ho hem aconseguit", explica. Rafel es planteja reimprimir el llibre de cara a Sant Jordi.

Pel que fa als problemes del sector, l'editor de Periscopi menciona: "Encara hi ha molt de prejudici contra les traduccions catalanes, quan ara hi ha traductors que fan servir un model de llengua molt pròxim al del carrer, a diferència del que passava a la dècada dels 60 o dels 70". A Rafel el preocupa tant que "la quantitat de lectors sigui baixa" com el fet que la literatura estigui "menys valorada social-

ment que fa uns anys". Per Núria Içeta, de L'Avenç, "hi ha un problema d'educació de base: les humanitats i la literatura haurien de tenir més lleure en l'ensenyament". El projecte de L'Avenç compta amb una revista mensual i amb l'editorial: "A través de les dues plataformes volem fer veure que la història es pot explicar des de la narrativa i viceversa. Publiquem assaig, recuperem clàssics que expliquen la història del moment, i quan fem literatura catalana triem llibres que expliquen una mica de la història del país des de la perspectiva personal". Des del 2007 L'Avenç ha posat en circulació gairebé 50 títols. De cara a l'any que ve en prepara dotze més. "Ara hi ha llibreters que viuen una tensió entre el que venen i el que

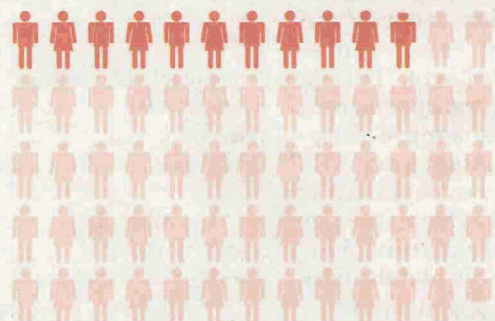
voldrien vendre. Penso que també passa amb determinats editors -diu Içeta-. En el cas de L'Avenç, nosaltres ens preocupem per fer més bons llibres i que es coneguin més. Apostem per la qualitat i per la difusió".

De la desena d'editorials associades a Llegir en Català -que podrien créixer aviat a 13 o 14- n'hi ha dues que donen una importància especial a la novel·la negra, Llibres del Delicte i Alrevés, que hi dedica una col·lecció, *Crim.cat*. "En dos anys hem aconseguit prou personalitat i nivell perquè els autors comencin a picar a la porta de l'editorial", diu l'editor Ilya Pèrdigo. Caldrà seguir amb atenció aquests i altres petits projectes que apugen el llistó i fan créixer la diversitat de l'edició en català.

>> Llegim més?

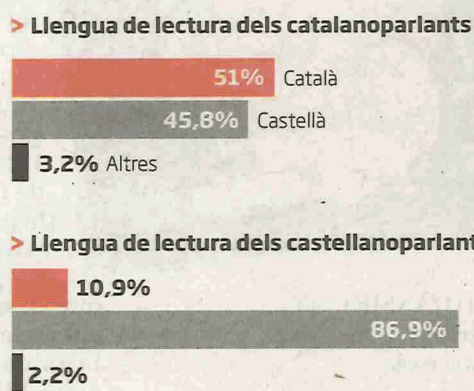

>> Quants catalans llegim en català?

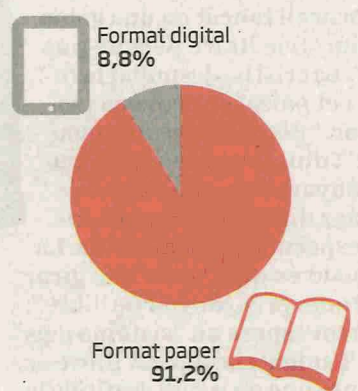

Els 1.097.000 catalans que llegeixen en català representen el 17% de la població

>> En quina llengua llegim?

>> En quin format llegim?

Font: Elaboració pròpia / Gràfic: APA